

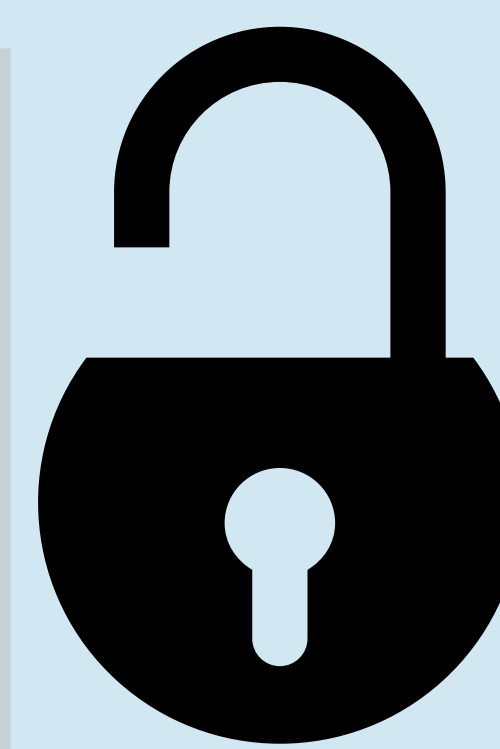
Otwarte dane

Dostępne powinny być informacje (liczby, obserwacje), które stały się istotne dla prezentowanej teorii, czy też stanowią podstawę stwierdzenia występowania określonego efektu albo ugruntowują argument w prowadzonej dyskusji.

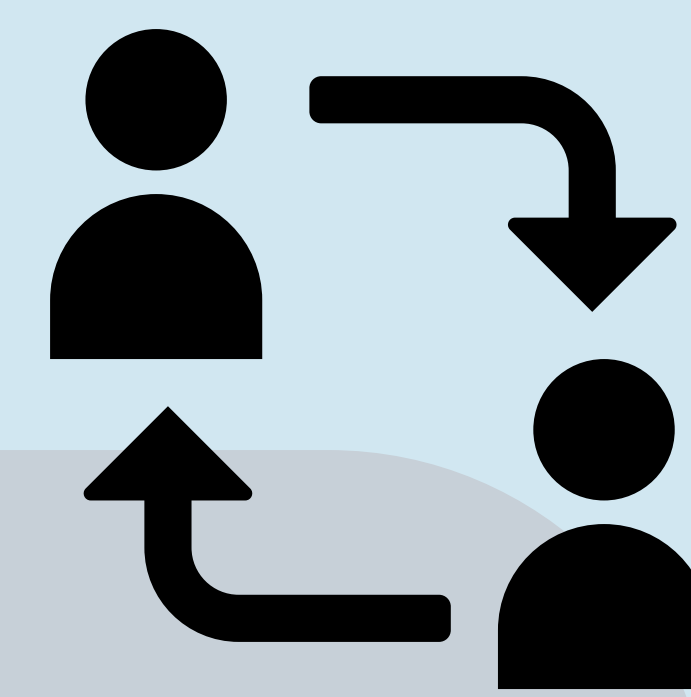
Powinny one być jawne, by tezy stawiane w tekstach naukowych mogły być rzetelnie oceniane.

Open access, czyli otwarty dostęp

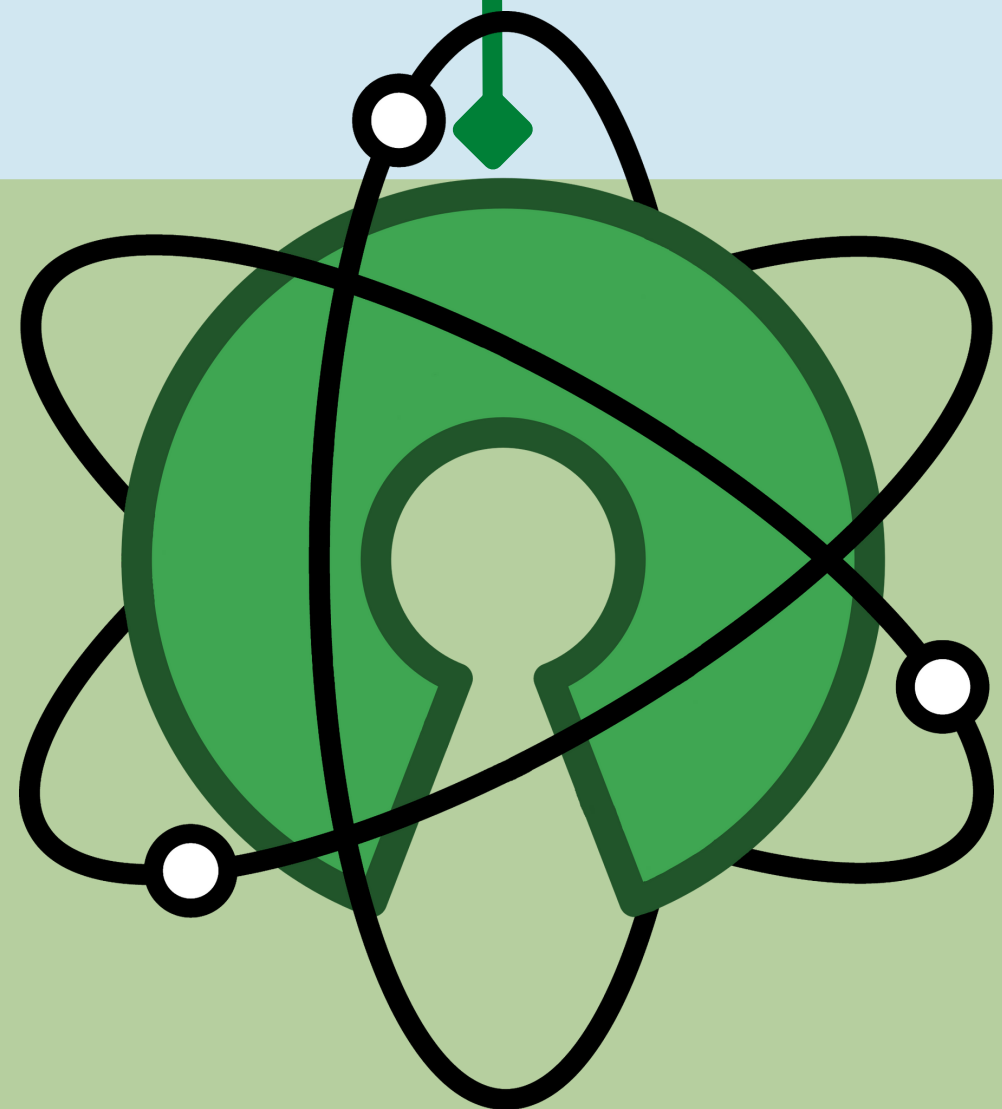
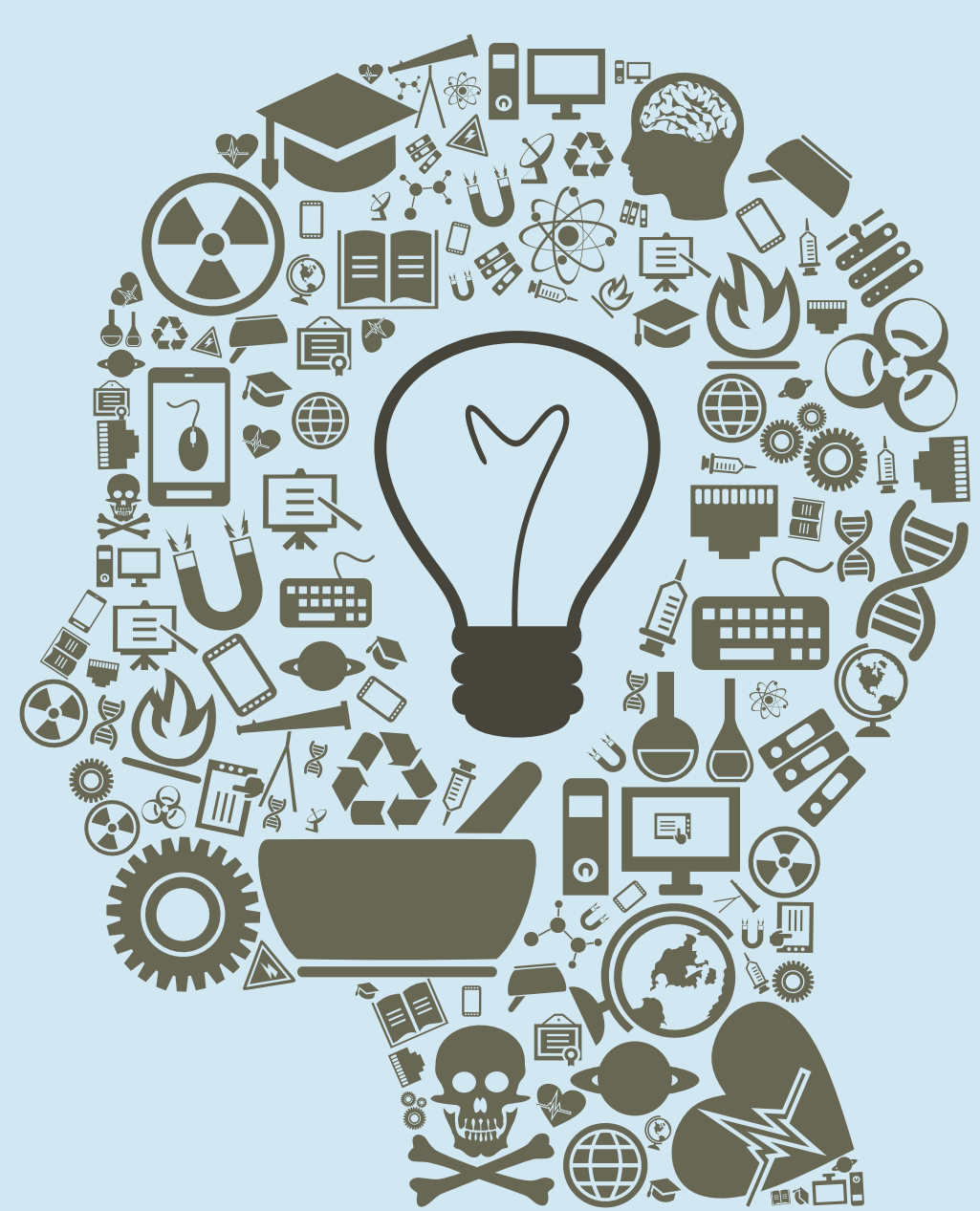
Otwarta nauka to przede wszystkim otwarty dostęp do wyników badań naukowych. Nie mogą być one skierowane tylko do wąskiej grupy badaczy. Wiąże się to ze społecznym znaczeniem nauki. Artykuły opisujące najnowsze odkrycia być dostępne bez opłat, zarówno dla naukowców, którzy prowadzą badania w podobnych obszarach, jak i dla szerokiej publiczności.

Otwarta recenzja

Naukowcy nierzadko borykają się z różnymi trudnościami w publikowaniu wyników swoich badań. Niekiedy wynika to oczywiście z błędów czy mało oryginalnych wniosków, ale zdarzają się też sytuacje kontrowersyjne, gdy w grę wchodzi czynniki pozamerytoryczne. Ponadto proces recenzji zazwyczaj jest niejawnym, co rodzi podejrzenia o konflikty interesów czy kierowanie się uprzedzeniami. Z tego względu, w ramach nurtu otwartej nauki postuluje się zwiększenie poziomu jawności recenzji, obejmujące ujawnianie danych recenzenta czy upublicznianie treści recenzji.

OTWARTA NAUKA

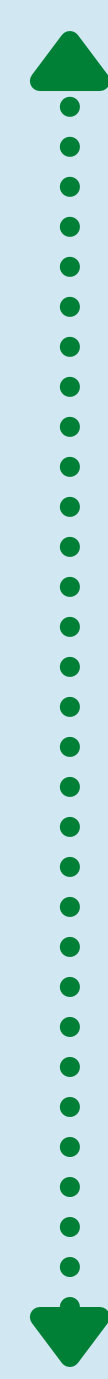
Otwarte zasoby edukacyjne

Nawet jeśli wyobrazimy sobie idealny świat, w którym teksty naukowe są publikowane w otwartym dostępie (co dzieje się coraz częściej), mamy nieskrępowany dostęp do danych, a proces recenzji jest możliwie jak najbardziej jawny, te dobrodziejstwa na niewiele się zdadzą, jeśli nie zapewnimy otwartych zasobów edukacyjnych. Obecnie przybierają one różne formy, ale szczególne znaczenie posiadają masowe otwarte kursy online (MOOCs).

Od blisko dekady odgrywają one coraz większą rolę w edukacji społeczeństwa, dokładając istotną cegiełkę do popularyzacji nauki. Takie kursy umożliwiają zdobywanie wiedzy każdej zainteresowanej osobie - wystarczy dostęp do Internetu i zapał do nauki. I co najważniejsze - są bezpłatne.

Które nauki mogą być otwarte?

Potrzeba otwartości dotyczy oczywiście w największym stopniu tych dyscyplin naukowych, w których prowadzone są badania eksperymentalne. Nie chodzi jednak jedynie o nauki przyrodnicze. Również badania z obszaru nauk społecznych, prowadzone przez socjologów czy psychologów mogą uwzględniać postulaty zwolenników otwartej nauki. I w opinii wielu badaczy nie tylko mogą, ale powinny. Zwłaszcza, gdy dotyczą tego, jak działa ludzki umysł.

Co więcej?

Powiązane pojęcia:
nauka obywatelska
/citizen science/: laicy zaangażowani w badania;
metanauka, czyli badania nad nauką;
otwarte infrastruktury

